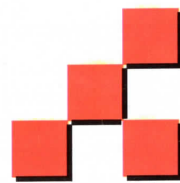

BOBOVAC

LIST VAREŠKIH HRVATA

GODINA VII.

BROJ 77

VAREŠ

SVIBANJ 2001.

Cijena 1 KM • 4 Kn

Za inozemstvo 2 DEM

Europski jugoistok i dalje plijeni određenu pozornost svjetske javnosti. Na sjeveru najjužnije eksjugoslavenske republike Makedonije nemiri što ih izazivaju pobunjeni Albanci eskalirali su dotle da makedonsko Sotranje razmišlja o proglašavanju ratnog stanja. U Crnoj Gori održani su parlamentarni izbori i nisu donijeli očekivanu premoć zagovornicima crnogorske samostalnosti, pa su iz međunarodne zajednice išli ondje s upozorenjem da se ne vuku nagli potezi u tom pravcu. Hrvati, koji su pak pred lokalnim izborima, nedavno su (uz dan grada Splita) pozatvarali neka vrata pred svojim predsjednikom **Mesićem**. Top-tema u Hrvatskoj također je fantomska 66. pukovnija generala **Rojasa** i njegovi(!) strojevi koji su iza nje ostali, a ostale su i dvije tisuće nezbrinutih inženjeraca...

Vrijedan je spomena i posjet američkoga državnog tajnika **Colina Powella** regiji, a posebice Sarajevu, koji je, kao da je znao koliko će im trebati, izrazio punu potporu novoizabranim "umjerenim" vladama u BiH u njihovu nastojanju da pronađu prave puteve izlaska iz krize, po mnogima najveće od potpisivanja Mirovnog sporazuma za BiH.

Doista, daytonska konstrukcija nikad se nije poljuljala tako kao u posljednjih par mjeseci, a pojedini predstavnici međunarodne zajednice počeli su bezmalo krvavo

zaradivati svoje enormno visoke plaće u BiH. Zemljom se širi dobro koordiniran val destabilizacije sve češće manifestiran uličnim incidentima koji prerastaju u ozbiljno nasilje. Pred poslovnica Hercegovske banke, kojoj je zbog sumnji u povezanost s vrhuškom HDZ-a BiH nametnuta privremena među-

parkiranim pred obiteljskom kućom Lijanovića u Širokom Brijegu), ali i političkim suparnicima, kao ono kad je miniran SDP-ov ured u Vitezu...

O svojevrsnom ratu je počeo izvješćivati i federalni ministar financija **Nikola Grabovac** koji navodi da proračun Federacije trpi

Mije Anića u našem gradu. Saznamo da je posrijedi projekt oživljavanja Zabrezja kao nastavnog središta za ročnike hrvatske komponente federalne vojske. Hoće li o tome biti postignut sporazum s partnerskom stranom znat će se vrlo brzo, mada mnogi predviđaju nesupjeh takve inicijative. Doduše,

svjedoci smo kako svi i dalje čvrsto drže puškom stečene teritorije.

Konačno, može se iz Vareša priopćiti jedna značajna novost: dobili smo novog načelnika. Općinu će u narednom periodu voditi **Hamdo Fatić** i to se treba uzeti kao zasluženi poraz politike SDA u Varešu. Međutim, ni domicilni, a ni raseljeni hrvatski puk neće od tog poraza imati ništa ako se pitanja samoodrživog povratka uskoro ne nađu u Fatićevoj prioritetu. Ne treba ovdje ni slučajno

preskakati činjenicu da je izglasavanje načelnika prošlo uz dosta konfuzije i napora što ih je priređivala Bosanska patriotska stranka, prožimana vlastitim previranjima, a koja su se odrazila na ukupno djelovanje Alijanse u Varešu. Zato vladavina u Varešu ni ubuduće neće biti jednostavna.

IZMEĐU DVA BROJA

narodna uprava, došlo je prošloga mjeseca do sukobljavanja hrvatskih prosvjednika s civilnim, pa i vojnim osobljem međunarodne zajednice. Nedugo poslije, u Trebinju i Banjoj Luci, došlo je do žestoka nasrtaja srpskih nacionalista na polagače temeljaca za obnovu džamija. Neki su pak skloni tvrditi da su ti naoko vjerski događaji ipak bili politički motivirani. Kako god, dogodio se narod i veliko divljanje. Nadalje, podmeću se i eksplozivne naprave: kako povratnicima, pri čemu je neki dan kod Gacka smrtno stradala jedna žena, tako i poduzetnicima (sjetimo se bombe pod mercedesom

udare s nekoliko strana. Unutar, pak, hrvatske komponente Vojske FBiH još se vodi psihološki rat. Prema postrojavanjima, što civila što vojnika u službi, doimamo se kao narod koji dvije vojske ima. No, onda nas "tušira" teza o samoraspuštenosti pripadnika HVO-a. Uz ovu temu najprikladnije je podsjetiti se i na nedavni neslužbeni boravak federalnog ministra obrane

IZ ŽUPNIH MATICA

VAREŠ

KRŠTENI:

Marko Mutić (Morisa i Žakline),
Nensi Idžaković (Božidara i Mladenke).

UMRLI:

Oton Kastner (1940.), Ivo Barnjak (1928.),
Ivanka Kasapović rođ. Malbašić (1951.),
Anto Andrijević (1938.), Marija Božić (1929.),
David Malbašić (1939.), Marija Zlović (1921.).

Fotografije na omotu: **M. Topić & M. Marjanović**

Povodom smrti naše voljene mame, svekrve, bake, sestre i tetke

MARIJE BOŽIĆ

(27.III.1929. – 27.IV.2001.)

izražavamo najiskreniju zahvalnost za nesebičan trud i pažnju našoj rodbini, prijateljima, susjedima, vareškim fratrima, članovima Udruga "Majka Terezija" i osoblju Doma zdravlja Pržići.

Zahvalna obitelj

Ovim putem zahvaljujemo Ministarstvu financija Federacije BiH na novčanoj pomoći koja će pospješiti djelovanje naše udruge i omogućiti daljnji rad Pučke kuhinje.

Karitativna udruga "Majka Terezija" Vareš

Bobovac je financijski potpomogao **Krešimir Gavran** iz Zagreba sa 100 DEM na čemu mu uredništvo toplo zahvaljuje.

SASTANAK U OŠ "VAREŠ"

U Osnovnoj školi "Vareš" 11. travnja 2001. g. održan je sastanak predstavnika međunarodne zajednice s roditeljima o problemima obrazovanja na hrvatskom jeziku. Sastanak je vodila **Alma Mandić**, v.d. zamjenice ravnatelja, a nazočni su bili i **Yannis Karamitsios**, službenik za ljudska prava u Terenskom uredu OESS-a u Varešu, i **Elisabeth Sageder**, službenica za ljudska prava u OHR-u i pravica za županije 4 i 6.

Gđa Mandić je prezentirala trenutno stanje u Školi izrazivši zadovoljstvo što nije zabilježen ni jedan incidentan slučaj na nacionalnoj osnovi. Naglasila je i to da će školski Upravni odbor ubuduće imati tri člana. U Odbor su već ušli **Goran Grabovac** i **Sabina Redžepagić**, a trećeg će člana odrediti NHL.

Predstavnici međunarodne zajednice iznijeli su ideju da se u Zeničko-dobojskoj županiji od iduće školske godine pokuša raditi po zajedničkom programu. S druge strane, roditelji su bili kategorični u zahtjevu da se zajednički program radi za cijelo područje Federacije BiH. I pored toga što predstavnici međunarodne zajednice nisu mogli odgovoriti na mnoga pitanja, roditelji su bili jedinstveni u stavu da osporavanje prava na školovanje na hrvatskom jeziku više ne smije doći u obzir.

IZBORNI SABOR HVIDRE

U Planinarskom domu "Mekuše" 17. je travnja održan Izborni sabor Zajednice udruga Hvidre Zeničko-dobojske županije. Nazočili su mu predstavnici općinskih udruga iz Zenice, Žepča, Usore, Kaknja, Teslića, Komušine i Vareša, te predsjednik Zajednice udruga Hvidre HZ H-B **Zoran Prskalo** i glavni tajnik **Oliver Cvitković**.

Na dnevnom se redu našlo izvješće o radu, aktualna problematika, izbor predsjednika županijske Zajednice udruga Hvidre, te izbor članova Nadzornog odbora i Suda časti. Prilikom izbora predsjednika, od četvorice predloženih kandidata najviše glasova dobio je **Zoran Andrić** iz Vareša, tako da je on novi predsjednik Zajednice udruga Hvidre Zenič-

ko-dobojske županije i, po automatizmu, član Predsjedništva Zajednice udruga Hvidre HZ H-B.

Zbog prelaska na novu dužnost, g. Andrić je podnio ostavku na mjesto predsjednika vareške Hvidre, a umjesto njega izabran je **Saša Mirčić**.

PUNIH RUKU IZ ZENICE

Obilježavajući Dan djeteta, 23. travnja je u Bosanskom narodnom pozorištu u Zenici održano natjecanje učenika osnovnih škola s područja Zeničko-dobojskog kantona u oblasti likovnog i literarnog stvaralaštva. Na tom su natjecanju nastupili i učenici OŠ "Vareš" i ostvarili zapažene rezultate.

U kategoriji nižih razreda, u likovnom stvaralaštvu, drugu nagradu (walkman) osvojila je **Ana Marija Kalfić** (I. razred), a utješne nagrade (knjige) pripale su **Tijani Matičević** (I. razred) i **Adisu Luliću** (III. razred). U kategoriji viših razreda prvu nagradu (bicikl) osvojila je **Mirela Čurtić** (VIII. razred), a utješne nagrade (knjige) dobili su **Marina Barnjak** (VII. razred) i **Nihad Ibrišimović** (VIII. razred). Svim nagrađenim učenicima uručene su i posebne zahvalnice. Interesantno je da su od deset nagrada za likovno stvaralaštvo vareški osnovci osvojili čak šest.

Inače, u svečanom dijelu programa sudjelovali su i naši osnovci **Ivan** i **Jelena Šimić**, te članovi dramske i folklorne sekcije OŠ "Vareš".

MLADI NA SVJETSKOM SUSRETU FRAME

Od 27. do 29. travnja skupina mladih iz Vareša, članova Franjevačke mladeži (Frama), predvođena župnim vikarom **fra Markom Antićem**, boravila je u Splitu na Svjetskom susretu Franjevačke mladeži. Vareški su mladići i djevojske ovu prigodu iskoristili za brojne molitvene skupove i druženja s vršnjacima iz BiH i Republike Hrvatske, ali i iz drugih zemalja.

IZVRJNI REZULTATI VAREŠKIH ŠAHISTA

Od 28. travnja do 1. svibnja u

Neumu je održan Kup Herceg-Bosne za šahiste i šahistice, te šahovsko natjecanje osnovnih i srednjih škola. Na tim su nadmetanjima predstavnici Šahovskog kluba "Napredak" Vareš ostvarili odlične rezultate.

Muška seniorska momčad je, u konkurenciji 14 ekipa, na kraju zauzela izvrsno 4. mjesto, što je dosad najveći uspjeh te momčadi. On još više dobiva na težini ako se zna da su bolje plasmane ostvarile samo ekipe sa po dva profesionalna šahista iz Republike Hrvatske.

Ženska ekipa, kao najmlađa na natjecanju (nastupile su **Božidarka** i **Vera Jelić**) osvojila je sjajno 2. mjesto. Posebno dobru igru prikazala je Božidarka koja je od 5 mogućih osvojila 4 poena (bez poraza!). Da je bilo malo više iskustva i sreće, vareške su djevojke mogle čak osvojiti pobjednički pokal, koji im je ovako izmakao za 0,5 poena. Kad se objedine rezultati iz obiju konkurencija, vidljivo je da su bolje ukupne rezultate u Kupu imale samo ekipe Širokog Brijega i Ljubuškog, ali one to mogu zahvaliti skupo plaćenim igračima sa strane.

Ekipa srednje škole je nastupila u krnjem sastavu, pa je prošlogodišnje 2. mjesto bilo nemoguće ponoviti. Možda najveću vrijednost ipak ima činjenica da je ŠK "Napredak" Vareš jedan od rijetkih klubova koji je uspio dovesti ekipe u tri konkurencije (jedino je nedostajala ekipa osnovne škole). Zahvaljujući kontinuiranu njezovanju vlastitih kadrova, organiziranju šahovskih škola i ulaganju u usavršavanje najperspektivnijih mladih šahista, uštedena su znatna sredstva koja razvijenije općine ulažu za angažiranje kvalitetnih igrača iz drugih sredina.

Treba naglasiti i to da je sponzor vareških šahista na spomenutim natjecanjima bio **Mladen Marošević**, direktor tvrtke "MPM" iz Vareša.

IZABRAN NOVI NAČELNIK

Nakon što je 11 vijećnika izglasovalo nepovjerenje **Erminu Musi**, na izvanrednoj sjednici Općinskog vijeća Vareš 18. trav-

nja trebao je biti izabran novi općinski načelnik. To se, međutim, nije dogodilo jer je **Hamdo Fatić**, kandidat Alijanse, imao 10 glasova "za" i isto toliko "protiv", dok je kandidat **Džemo Kevrić** (BPS) odustao i kod glasovanja bio suzdržan.

Potom su održana dva međustranačka sastanka, ali bez posebnih rezultata, pa je nova sjednica zakazana za 4. svibnja ne bi li se na njoj, u interesu funkcioniranja načelnikova ureda, imenovao vršitelj dužnosti za prijelazni period. Za takvo što ipak nije bilo potrebe jer je vijećnik BPS-a najzad odlučio podržati gosp. Fatića, koji je s 11 glasova "za" te 10 "protiv" (SDA i HDZ) i izabran.

Podsjećamo i da je prihvaćena ostavka zamjenika načelnika **Davora Čabrajića**, koja je ponuđena odmah nakon neizglasavanja općinskog proračuna, pa je na to mjesto jednoglasno (!) izabran **Čedomir Jelić**, voditelj Službe za opću upravu.

ZAŠTITA KULTURNOG NASLIJEĐA

Skupina od četrdesetak studenata Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru, u sklopu istraživačkog dana fakulteta, je 6. svibnja boravila u Varešu. Predvođeni **mr. Tomislavom Andelićem**, arheologom i savjetnikom u Ministarstvu znanosti, kulture i športa Federacije BiH, te **Ivanom Miličevićem-Capek**, voditeljicom Odjela za zaštitu spomenika Herceg-Bosne, studenti su obišli stari kraljevski grad Bobovac te cijeli kompleks župne crkve sv. Mihovila u Varešu, uključujući i staru crkvu. Po riječima **Pere Marijanovića**, dekana Građevinskog fakulteta, cilj posjeta je u prvom redu zaštita graditeljskog naslijeđa. Pored toga, o ovom će posjetu uslijediti izrada reportaže na web-stranici Građevinskog fakulteta te emisija na HTV-u o zaštiti kulturnog naslijeđa. U razgovoru s vareškim župnikom **fra Ivicom Karatovićem** dekan Marijanović je obećao pomoć Građevinskog fakulteta za upis studenata iz Vareša na taj fakultet, s tim što bi se svršeni studenti bili dužni vratiti u Vareš i ovdje djelovati i raditi.

Planinarski dom na Mekušama

MEKUŠE U NOVOM RUHU

Piše B. Andrić

U rujnu prošle godine vrijedni pržički planinari formirali su poticajni odbor za obnovu rada Planinarskog društva "Zvezdangrad", a sredinom listopada održali su i obnoviteljsku skupštinu. Odmah su krenuli s aktivnostima, no najveća im je smetnja bila u tome što su njihov

dom na Mekušama koristili pripadnici HVO-a. Budući da su vojnici nedavno napustili taj objekt, planinari su prionuli na posao. Na čelu s predsjednikom PD "Zvezdangrad" **Zdravkom Prajom** i tajnikom **Petrom Mirčićem** pokrenuli su akciju uređenja okoliša i nogometnog igrališta, a iskopali su

i 200 m kanala za postavljanje drenažnih cijevi. Trenutačno se radi i na uređenju unutrašnjosti i pripremi materijala za ograđivanje prostora oko objekta. Planinarima je u pomoć već priskočilo i nekoliko donatora.

Planinarski dom na Mekušama sagrađen je 1987. godine. Od Pržića je udaljen 3, a od Vareša 9 km. U prizemlju objekta je dnevni boravak s 50 mjesta i TV prijamnikom, kuhinja, ostava, soba za domara i sanitarije. Na katu su dvije spavaonice sa 46 ležaja, a u planu je preuređenje kata čime bi se dobilo više soba. Dom je opskrbljen

hranom i pićem. Ima stalnog domara i svakodnevno je otvoren, a detaljnije se informacije mogu dobiti i mobitelom (066/757-659).

Inače, Planinarsko društvo "Zvezdangrad" Pržići utemeljeno je 10. travnja 1975. godine i za 25 godina djelovanja provelo je niz uspješnih aktivnosti. Društvo ima pečat i zastavu, amblem (za posjetitelje) te sve potrebne dokumente.

Nema sumnje da pržički planinari imaju pravilnu viziju o tome što hoće, a svoju šansu kane iskoristiti i u sklopu projekta razvoja planine Zvijezde koji radi stručna ekipa.

Dragi sugrađani, župljani i prijatelji!

Svima vama što grad ovaj u srcu nosite, upućujemo

POZIV

za susret Varešana u Varešu

Svako ljudsko biće rođeno u toplini i zagrljaju svoje kolijevke, i kad odraste, i kad ode, poželi se ogrrijati na plamenu ognjišta svoga i zahvaliti za sve lijepo što mu ono daje. Sve vareške Hrvate, rasute po svijetu, pozivamo na istinski kršćanski susret 3. i 4. kolovoza 2001. godine. Druženje u dva dana nudi brojne susrete, posjete Borovici, Vijaci, Očeviji i Varešu, pješačenje od Vareša, preko Peruna, do stoljetnoga grada Bobovca, kulturne i sportske sadržaje, a predviđen je i program za mlade. 4. kolovoza s početkom u 10,00 sati služiti će se sveta misa u vareškoj crkvi za sve nas, a istog je dana u 12,00 sati, uz zabavni program, zajednički ručak u prelijepom ambijentu Planinarskog doma "Mekuše". Nadamo se da će nam svima biti lijepo, a možda ovo druženje označi i začetak nove tradicije naših susreta u domovini.

Ako želite doći i dio odmora provesti u svome kraju, pozivamo vas da nam se javite do konca lipnja ove godine. Molimo da vaša razmišljanja i sugestije o ovoj ideji prosljedite na e-mail adresu: radiobobovac@hotmail.com ili na telefon Župnog ureda Vareš: ++387 32 845 190.

Odbor za doček

AKCIJA NA TISOVCIMA

POMOĆ ZA DOVRŠETAK KAPELE

Mi, malobrojni ali vrijedni povratnici na Tisovce, započeli smo izgradnju nove kapele na mjesnom groblju, budući da je stara i dotrajala kapela odavno neuvjetna za svoju namjenu. Ovim putem bismo željeli o tome upoznati i druge Tisovljane razasute diljem svijeta.

Dimenzije nove kapele su 3,5 x 7,5 m. Uz donaciju u materijalu (cement, opeka i armatura) i s novčanim priložima od naših ionako skromnih prihoda uspjeli smo organizirati više radnih akcija i novu kapelu dovesti pod krov. A kad je već o krovu riječ, treba spomenuti da nam je vareški župnik fra Ivica Karatović darovao krovni pokrivač od valovitog lima.

U travnju ove godine nastavljeni su radovi na kapeli. Još nam predstoji vanjsko i unutrašnje žbukanje zidova, ugradnja dvostrukih vrata

i dvaju prozora, postavljanje lamprije (oko 50 m²), betoniranje oko kapele, postavljanje olukâ i gromobrana i drugi sitniji radovi. No, za to su potrebna veća materijalna sredstva, a njih mještani Tisovaca ne mogu prikupiti.

Stoga molimo sve one koji su rođeni i živjeli na Tisovcima, a koji su u mogućnosti, da pomognu daljnj

anju gradnju kapele. Oni koji nam žele novčano pomoći to mogu učiniti preko sljedećih osoba za kontakt:

Anto (Rudo) Bogeljić, tel. ++387 32 847 307,

Ferdo (Pero) Mirčić, tel. ++387 32 846 440,

Jozo (Božidar) Žizak.

Našim Tisov-

ljanima zahvaljujemo na odzivu i razumijevanju.

Odbor za gradnju kapele

Tisovačka kapela u izgradnji

S INTERNETA

TRAGOM VAREŠKIH RUKOPISA (7)

S. Troglić, Nizozemska: "Od odlaska iz Vareša nije protekao ni jedan dan da nisam pomislio na strahote i besmislenost događaja koji su se otad zbili. Ponekad je pola minute dnevno dovoljno, ali sve češće mislim da ni cijeli život neće biti dovoljan. Pozdrav svim ljudima dobre volje koji ovo čitaju."

Ivan Bošnjak, Zagreb: "Jednom sam prošao blizu vašeg kraja i grada, posjetio sam Kraljevu Sutjesku 1998.g. Bilo je tužno, ali i lijepo. U Vareš nismo išli jer su rekli da je opasno, no nadam se da ću propust ispraviti. Mislim da stranicu trebate još više proširiti informacijama i tekstom, posebno onim povijesnim. Bog!"

Mihovil Malbašić, Bruxelles, Belgija: "Štovani prijatelji, raduje me da ste se organizirali i da ste u stanju održavati međusobne kontakte i druženja radi podsjećanja na zavičaj. Pozdravi!"

Janja Mijatović-Vijačkić, Saint John, Kanada: "Uredništvu Bobovca i njegovim suradnicima iskreno hvala na listu i informacijama iz rodnog kraja, pa čak i svijeta. Iskreno sam dirnuta i oduševljena zapisom iz daleke Australije. Hvala prof. Miji Vidoviću! Njegov me tekst sa suzama u očima vratio u moju Očeviju, vratio mi sjećanje na svakog Očevca u Australiji (većina u bližem srodstvu, svima mnogo pozdrava). Svaka druga rubrika također vrijedi spomena: Selo moje malo, Legende... Želim da još mnogo toga pročitamo na vašim i našim stranicama. Daleko ste poznati. Želim vam mnogo uspjeha u radu."

Milka Tmušić, Subotica: "Generacija maturanata 1981. Javite se. Vidimo se 30.VI.2001. S ljubavlju Varešu."

Keki, Pula: "Polako se dodiruju, raduju i čekaju nas... Samozatavno, tiho i u strahu puštaju vjetru da ih ponese... Sretne su jer nas čekaju... Mila i draga njedra šuma Zvezdangrada.

Svaki put kad dolazim, pružaš mi ruke. I opet, opet se budiš. Iz tvojih njedara, mirisnih šuma, ponosno ustaje prkos i ti si opet tu da nas zagriš, nas koji te gledamo bistrih očiju. Nas koji znamo tko si i što si bio, grade željezni. I opet mi na uho šapčeš: Dobro je 'misli' dobro!"

Povratak u Vareš više nije naročito popularna tema. U stvari, više o tome nećemo slušati, niti nešto očekivati, od one izvršne vlasti koju su od rata naovamo sačinjavale dvije u tom procesu dokazane političke stranke. Jasno, dokazane u opstruiranju.

Premda nemamo za povod nikakav jubilarni moment, zbog vremenske je orijentacije dobro primijetiti kako je od potpisivanja Daytonskog sporazuma proteklo pet i pol godina, s tim da se u Varešu za polazište svake rasprave o povratku mora uzimati Washingtonski sporazum od čijeg smo potpisivanja u ovom trenutku sedam godina daleko, a da se u stvarnosti s povratkom nije daleko doguralo. Stoga, oni Varešani što su još spremni na povratak morali bi u aktualnim promjenama struktura na vlasti prepoznati, možda i posljednju, priliku za to, ali bi i nova vlast odnosno mjerodavna ministarstva morala pitanje povratka pod hitno izvući ispod tepiha, pripremati teren i, napokon, pozvati na opći povratak. A priprema terena i stvaranje uvjeta održiva povratka najvažnija su stvar, jer pozivati je lako. Uzmimo da je vlast u Varešu to činila već u proljeće 1994., a onda lovila povratnike na svim mogućim prilazima gradu i deportirala ih. Neke i po nekoliko puta...

Dosta od Barryja

U novije vrijeme, kad više nije izvodljivo spriječiti nekome slobodu kretanja, vareška je općinska vlast i dalje učinkovito ometala proces povratka s pozicije načelnika općine, kao i njegova pomoćnika u Službi za prostorno uređenje i obnovu. Ta je služba o provedbi imovinskih zakona djelomično i skrbila, a i to uz povremene međunarodne pritiske, a skrbila na selektivan način. Tako su stanovi vraćani "u posjed" svim Varešanima koji danas žive razasuti po drugim kontinentima, dok se brojne raseljene obitelji u Varešu dovijaju kao podstanari i bespomoćno gledaju u prozore svoga stana.

Tko
kaže
da nema
povratka u BiH?

ZORA ZA POVRATNIKE

Oni Varešani što su još spremni na povratak morali bi u aktualnim promjenama struktura na vlasti prepoznati, možda i posljednju, priliku za to, ali bi i nova vlast odnosno mjerodavna ministarstva morala pitanje povratka pod hitno izvući ispod tepiha, pripremati teren i, napokon, pozvati na opći povratak.

Neven S.

No, je li se tome primakao kraj?

Mjesto načelnika općine preuzeli su Alijansa i SDP, a mjesto voditelja spomenute službe SDA-u je oduzeo Robert Barry osobno još pred Novu godinu. Otad se ipak nije našlo rješenje za Službu zbog neiscrpnih smicalica SDA, koje, po ocjeni dužnosnika OESS-a u Varešu, nisu u redu, ali nisu ni kažnjive, što će reći da je

ova stranka hodeći po žici uspješno zadržala *status quo* do današnjeg dana. Ipak, želimo li biti objektivni do kraja, onda si priznajmo da zbog stagniranja ove situacije nije sva krivica na dužnosnicima SDA ili pak OESS-a. Barryjeva suspenzija koja je zadesila SDA otvorila je vrata svim drugim strankama (i pojedincima!), dakle bilo kom

Hrvatu koji ispunjava propisane uvjete, da dođu do te pozicije i pokušaju okrenuti proces u pozitivnu smjeru. Dosad se nije našao nitko takav, a bili bi mu izgledi znatno veći otkako je SDA prije nekoliko dana najzad izgubila mjesto općinskog načelnika. Uostalom, još nije kasno.

Godina povratka, sedmi put

Vraćanje stana u posjed, ako i zanemarimo stupanj njegova oštećenja, zasigurno nije jedini uvjet povratka u Vareš. Tu su još dva neriješena pitanja: nezaposlenost i principi obrazovanja, pa još dva, recimo sporedna, a to su nesređeno stanje u zdravstvu i loše komunikacije, posebice sa seoskim područjima, pa još... Ima još tih sitnica koje život znače. Kako će nove vlasti u BiH izaći na kraj s ovim problemima, i kada će, veliko je pitanje. Pošteno je reći da iskazuju više zalaganja od svojih prethodnika i za nas je u ovom trenutku prihvatljivo vjerovati da se promjene neće završiti samo na kadrovskim čistkama. No, ovakvo stanje ne može trajati vječno i uskoro bismo trebali ugledati neke pomake jer je svakome jasno da se pomjeranja u procesu povratka lakše odvijaju tijekom ljetnih mjeseci i to bi bilo korisno za obnovu koju valja spomenuti u većini slučajeva kao neminovnost.

Statističari vole kazivati o tome da se izbjeglice ni u kom slučaju stoprocentno ne vraćaju i, unatoč velikoj početnoj želji i višegodišnjim nastojanjima, to ne treba ni od Varešana očekivati. Mnogi su već negdje vani situirani, njihova djeca asimilirana itd. No, još ima takvih koji, jednostavno rečeno, životare ne tako udaljeni od Vareša i koji mu se pod određenim uvjetima još mogu vratiti. A s većim brojem povratnika dobivamo to da sami sebi počnemo određivati uvjete življenja, da uspostavljamo političku i svaku drugu ravnotežu u svom gradu. Već su pretjerano dugo Varešani koristili drugim sredinama u te svrhe.

Ovih je dana znanstveno objavljeno na našem jeziku postao dostupan opširni popis Bosanskoga sandžaka iz 1604. godine u tri sveska i četiri opsežna toma. Riječ je o popisu iz vremena sultana Ahmeda I. koji je vladao Osmanlijskim Carstvom između 1603. i 1617. godine. Taj je popis, kao i slični drugi, po turskom pravnom običaju, uvijek bio katastarski popis, dakle Tapu Tahrir Defteri. Ovaj se defter smatra najobimnijim poznatim defterom što je i razumljivo jer je Bosanski sandžak bio jedna od najvećih teritorijalno-upravnih jedinica (sandžaka) u Carstvu. Iz deftera je vidljiva teritorijalno-administrativna organizacija koja je funkcionirala u to doba u Bosni, jednako koliko i agrarno-vlasnički i proizvodni odnosi na posjedima u onodobnom Bosanskom sandžaku. On, defter, dalje, pokazuje i, nama zanimljivo, gospodarsko stanje Bosanskoga sandžaka u to doba, a značajan je i za antropogeografiju Bosne, tj. za uvid u razvoj naseljenih mjesta u Bosni tijekom vremena.

U defteru o kojemu je riječ, popisane su nahije i sela Bosanskog sandžaka, a onda i popisne jedinice, dakle poreske jedinice: grad, kasaba, varoš, selo, čifluk, meza, zemlin, rudnik, carinski prihodi, prihodi tržišne takse itd. Tu je potom i naziv naselja, status, broj domaćinstava, broj neoženjenih, muslimanska i nemuslimanska domaćinstva, pa onda klasna podjela na vojsku i proizvodno stanovništvo (askere i raju).

Ukupan broj domaćinstava Bosanskog sandžaka iznosi 65.931, od čega su muslimanska domaćinstva 47.802 (ili 72,50%), a nemuslimanska 18.129 (ili 27,50%). Mi ovaj popis pratimo samo onoliko, kao i uvijek, kad i koliko dotiče vareški kraj ili tamo gdje se on spominje kao historijski relevantna činjenica, što će reći ovdje nahije Saraj, Dubrovnik, Visoko, Bobovac, Brod i Olovo. Dakle, one nahije kojima pripadaju ili su pripadali dijelovi Vareša ili s kojima je vareško područje graničilo. Kako su druga imena jasna, reći ćemo samo da se nahija Brod odnosi na današnje područje Zenice, a nahija Du-

TURSKI POPIS IZ 1604. GODINE

Piše **Željko Ivanković**

brovnik je približno područje današnjih Dabrovina i Breze. Uostalom, to će biti vidljivo kad pobliže budemo ispisivali činjenice vezane za naselja pojedinih nahija zanimljiva s aspekta naše teme. Samo zbog toga i mogućnosti današnjih

su bili u samom Olovu, a okolina je uglavnom već bila prešla na islam.

U popisu je prvi spomen Vareša ili nekog vareškog lokaliteta u nahiji Saraj kad se među nemuslimanima Varoši grada Sarajeva u

Današnja "Maguljica u Kamenskoj"

usporedbi ovaj ćemo popis cjelovitije tretirati.

Nahija Sarajevo brojila je 10.871 domaćinstvo (10.674 muslimanskih i 197 nemuslimanskih), nahija Dubrovnik 1.870 domaćinstava (1.835 muslimanskih i 35 nemuslimanskih), nahija Visoko 5.774 domaćinstava (5.198 muslimanskih i 576 nemuslimanskih), nahija Bobovac 768 domaćinstava (546 muslimanskih i 222 nemuslimanska domaćinstva), nahija Brod 4.257 domaćinstava (4.037 muslimanskih i 220 nemuslimanskih), nahija Olovo 2.861 domaćinstvo (2.673 muslimanska i 188 nemuslimanskih). Nigdje nisu uračunati neoženjeni ni kršćani ni muslimani. Vidljivo je da je Visoko imalo najviše nemuslimana zahvaljujući rudarskim mjestima u kojima se manje prelazilo na islam. Što se olovke nahije tiče, nemuslimani

nahiji Saraj spominje neki Boro iz Borovice, koji, kao i ostali tu spomenuti, dolazi iz spahijskoga sela gdje plaća rajinske poreze, a u Varoši plaća samo osobni porez, taksu na duhan, resmi duhan.

U nahiji Sarajevo spominje se selo Maguljica u Kamenskoj (danas selo sjeveroistočno od Vareša) sa 30 kuća, koje plaćaju porez po 200 akči, a mi ih navodimo poimence, jer već i imena mnogo govore: baština (riječ bugarskog podrijetla, što ovdje znači svi posjedi proizvođača, seoski posjedi) Radula, u posjedu Kurda, sina Hasanova; baština Radohne Mirkšinog, u posjedu Gazije, sina Husejnova; baština Vladimira, sina Vukmirova, u posjedu Bajezida, a sada u posjedu njegovog sina Pirije; baština Nikole, sina Mihovilova, u posjedu Nesuha, sada u posjedu Grgura Mihovilova; baština Živka, u po-

sjedu Jusufa, u posjedu Husejna Muradova; baština Vukasa, u posjedu Jusufa, sina Radivojeva, u posjedu Ibrahima; baština Mihovila, u posjedu Petra, sada u posjedu Ilije Tomaševa; baština Milaka Vukdragova, u posjedu Grgura Milanova; baština Marka Milešinog, u posjedu Vukmira, a sada u posjedu njegova sina Petra; baština Radula, u posjedu Radiča, a sada u posjedu stanovnika sela; baština Radula u posjedu Vladimira, a sada u posjedu Mirjana Madžara; baština Radina Radivojeva, u posjedu Mihala Markova; baština Dragoja, u posjedu stanovnika sela; baština Radomila, u posjedu Borivoja Pavlova, u posjedu Ivana iz Poljanića; baština

Vučka, u posjedu stanovnika sela; baština Božidara, u posjedu Tvrdka; baština Mirola Vlajkova, u vlastitom posjedu; baština Dragoja Antolova, u vlastitom posjedu; baština Grgura Ivanova, u posjedu njegova sina Miloša; baština Ivana Nedeljkova, u vlastitom posjedu; baština Petra Andrijina, u vlastitom posjedu; baština Sulejmana Radinova, u vlastitom posjedu; baština Matije Antolova, u vlastitom posjedu; baština Jakova Cvijanov, u vlastitom posjedu; baština Petra, u posjedu Andrije, a sada u posjedu Vuka Tvrdkova; baština Bogila Vukojeva, u vlastitom posjedu; baština Matije Vukanova, u vlastitom posjedu; baština Omera Borivojeva, u vlastitom posjedu; baština Mihojila Ognjenova, u vlastitom posjedu; baština Radojila Radmanova, u vlastitom posjedu.

CVJEČARNA Orhideja

V A R E Š
vl. Ivona Pejčinović tel. 032/ 846-372
066/ 753-522

- ✓ Svježe cvijeće, lončanice, svečani i vjenčani buketi.
- ✓ Prijevoz i dostava na adresu.
- ✓ Pogrebna oprema (lijes, pokrov, križ)
- ✓ Vijenci od svježeg i svilenog cvijeća
- ✓ Usluge ekshumacije
- ✓ Prijevoz umrlih u zemlju i inozemstvu po cijeni od 0,40 KM/km

POGODNOSTI:
- mogućnost plaćanja u ratama za umirovljenike
- besplatan prijevoz na teritoriju općine Vareš
- poklon-aranžman

JELICA SERTIĆ, diplomirana stomatologinja Vjerujem da će stvari krenuti nabolje

Daleko od normalnih uvjeta rada, zubarica Jelica Sertić svoje svakodnevne dužnosti obavlja u podrumu škole na Pržićima. No, jednostavna i skromna, kaže kako svoj posao ne bi mijenjala ni za kakav drugi jer "na svijetu nema ničeg ljepšeg od zahvalnoga dječjeg pogleda".

Razgovarale Ivana & Svjetlana Slugić

Dr. Jelica Sertić rođena je 16. rujna 1949. godine u Tomislavgradu. Osnovnu školu završava u Puli, gimnaziju u Zagrebu, a studij stomatologije 1976. godine u Beogradu. U Sarajevu specijalizira stomatologiju za djecu i trudnice. Do rata radi u Domu zdravlja Vareš, a danas je zaposlena u ambulanti na Pržićima. Članica je Udruge "Majka Terezija".

• Kako to da živite u Varešu, iako niste rođeni u ovom gradu?

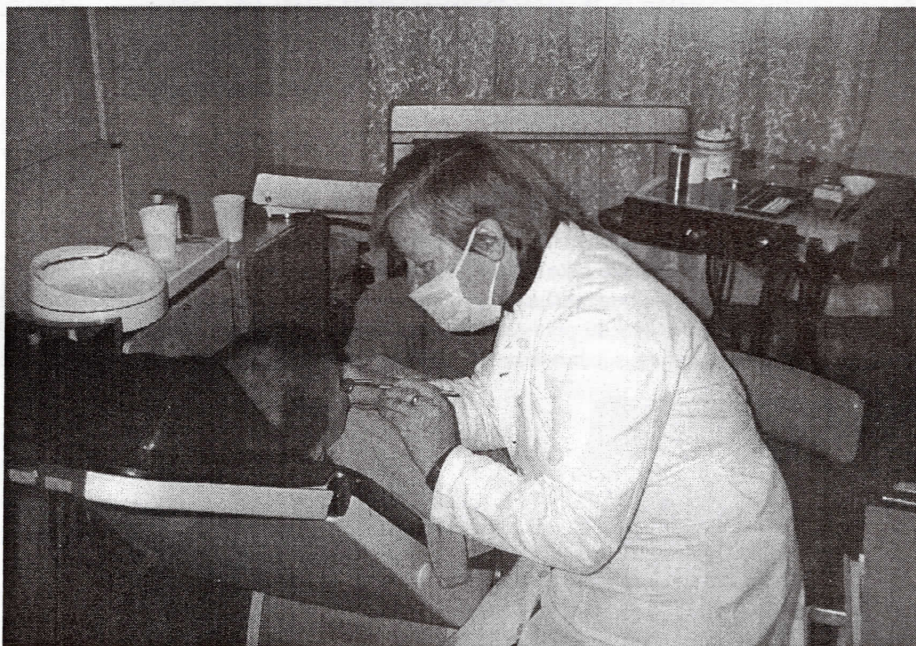
– Pošto imam sestru u Sarajevu, odmah po završetku studija u Beogradu došla sam kod nje. Tu sam trebala volontirati na klinici, ali u međuvremenu je objavljen natječaj za radno mjesto u Varešu na koji sam se javila i odmah bila primljena. Tako sam ovdje još od 1976. godine.

• Kako ste kao studentica zamišljali svoje buduće radno mjesto?

– Dok studira, čovjek sve zamišlja idealnim. Međutim, stvarnost je uglavnom drugačija. Ali, ja sam ipak zadovoljna svojim poslom jer uvijek sam voljela raditi s djecom, a to sam i dobila. Poslije sam to i specijalizirala. Danas me boli jedino to što ne možemo djeci pružiti odgovarajuće uvjete i zbog toga sam razočarana.

• Možete li nam opisati u kakvim uvjetima i s kakvim materijalom radite?

– Radimo u vrlo teškim uvjetima. Smješteni smo u podrumu pržičke škole, prostor je vlažan, s malo svjetlosti, a najveći je problem to

Dr. Jelica Sertić

što smo daleko od gradskog stanovništva.

Što se tiče materijala, naravno da bi mogao biti i kvalitetniji. No, moramo biti zadovoljni ovim što imamo budući da nam je većina materijala donirana. Za to su najviše zaslužni bivši vareški župnik fra Mato Topić i naš stomatolog Nebojša Mijatović koji nam je darovao značajna materijalna sredstva. Zahvaljujući svemu tome naša djeca danas ne plaćaju stomatološke usluge.

• Bliže li se po Vama bolji dani vareškoj medicini i može li se

očekivati skoro povezivanje oba zdravstvena sustava?

– U ovom trenutku ne bih mogla reći da se situacija popravlja, ali ja sam uvijek bila optimist i nadam se da će stvari poći nabolje.

O povezivanju dvaju sustava i nisam mnogo upućena, ali znam da se o tome u posljednje vrijeme sve češće govori. Vjerujem da će do toga i doći, iako smatram da će to ići dosta teško.

• Recite nam nešto o Vašim aktivnostima u Udruzi "Majka Terezija" čija ste aktivna članica...

– Udruga "Majka Terezija" je, po meni, najsvjetlija točka Vareša. To je humano udruženje čiji članovi pomažu uglavnom nezbrinutim starijim osobama bez obzira na njihovu vjeru i naciju. Meni je drago što sam od početka u njoj, iako joj se ne mogu posvetiti onoliko koliko bih željela.

• Kakav je Vaš društveni život s obzirom na to da je on u Varešu jako siromašan?

– Imam tu sreću da moj muž radi u Sarajevskoj filharmoniji pa često idem na koncerte, opere i u kazališta. Time donekle nadoknadim

ono što ovdje propuštam. Ali i time sam zadovoljna jer mnogi nemaju ni takvu priliku.

• Je li Vareš Vaše trajno opredjeljenje?

– Kako sam već 25 godina u Varešu, iznenadim se kad me to pitaju jer osjećam se Vareškom. Toliko dugo sam tu da sam i zaboravila kako nisam iz ove sredine. Naravno da svoje rodno mjesto nisam zaboravila i često ga posjetim, ali Vareš je moj drugi rodni kraj i za njega sam veoma vezana.

EKOCENTRIZAM IZMEĐU ANTROPOCENTRIZMA I EKOTERORIZMA

Ekološki obrazovan prolaznik kroz Bosnu brzo će shvatiti da tu ne postoji ekološka škola. Pomnije promatrajući odnos čovjeka te zemlje prema svojoj okolini, zaključit će da bi većina, ako bi se i uspjela upisati, morala ponavljati prvi razred, a ne mali broj bi se jedva upisao i u specijalnu ekološku školu. Sva je sreća u tome što nemamo dovoljno sredstava da pokažemo sav svoj agresivni stav prema svijetu oko sebe. Zbog takva stava za nas bi se trebao barem jednom mjesečno obilježavati dan planeta Zemlje.

ČOVJEK JE DIO PRIRODE

Zacijelo su pojmovi iz naslova

Ove je godine na 22. travnja obilježen Dan planeta Zemlje. Tim svjetskim obilježavanjem se hoće probuditi svijest da nam je Zemlja zajednička kuća i upozoriti na katastrofalne kvarove koji su u njoj nastali, i to čovjekovom intervencijom. Da bi se dalji kvarovi spriječili, treba promijeniti paradigmu (model, obrazac) ponašanja.

Piše fra Stjepan Duvnjak

preteški za običnog čitatelja. No, oni su danas jednako tako i središnje teme brojnih razmišljanja i izvor napetosti između predstavnika profitabilnog, s jedne strane,

i odgovornog odnosa prema svijetu koji nas okružuje, s druge strane. Pojam ekologije ušao je danas u svakodnevni razgovor. Njegov sadržaj i poruka nisu više strani

ni običnom čovjeku. Međutim, po onome što oko sebe možemo vidjeti na svakom koraku, smijemo zaključiti da je dalek put od spoznaje poruke ekologije do promjene svijesti i djelovanja u skladu s njom.

Ekologija je složenica od grčkih riječi *oikos* (dom, kuća, borište) i *logos* (riječ, govor). To je nauka kako treba živjeti u zajedničkoj kući. U pojmu ekologije kuća se uzima kao cijeli svijet, a stanovnici kuće su sva stvorenja i čovjek zajedno s njima, a ne iznad njih.

Antropocentrizam se najkraće može izreći kao uvjerenje da je čovjek izdignut iznad svega stvorenoga i da ima moralno pravo njime manipulirati koliko god treba da bi se povećalo njegovo blagostanje.

Ekocentrizam je iskustvo i uvjerenje da ništa što je stvoreno nije izolirano nego je sve upleteno u čvorove široke mreže odnosa. Znamo da ako se u mreži jedan čvor presiječe, mreža je poderana.

Ekoterorizam je svojevrsno mišljenje i sukladno djelovanje da je čovjek rak planeta Zemlje. U ime zaštite prirode zna se vršiti teror nad čovjekom kao da je priroda Bog, a ne stvorenje.

Ekocentrizam i ekoterorizam jesu reakcije na katastrofalne posljedice antropocentrizma, bolje reći, na krivo zasnovani antropocentrizam. Krivo zasnovani antropocentrizam počiva na analitičkom i znanstvenotehničkom razumu. Svojim znanjem i primjenom tog znanja čovjek je prodro duboko u zakone svijeta. Stvorio je mogućnosti da u svijetu intervenira i svu tu intervenciju je usmjerio na vlastitu korist i blagostanje. Takav

Kad se čovjek uzoholi

SNIMIO: JOSIP KLARIĆ

način čovjekova postojanja u svijetu suvremeni teolog **Leonardo Boff** označava kao postojanje na način rada. Radom je nastala i kultura kao preobrazba čovjeka i prirode. Rad je na neki način prisutan u dinamizmu same prirode. Biljke i životinje također rade, stvaraju sebi ambijent za opstanak i stanovitu lagodnost. No, taj rad nije povezan s kapitalom, već s preobrazbom ambijenta.

Međutim, čovjekovom intervencijom u zakonima prirode u njemu se javila žed za moću i gospodarenjem nad prirodom. Svaka zapreka je shvaćena kao izazov koji treba svladati. Mjera svih stvari je čovjek. Smisao svake stvari se određuje prema mjeri njezine upotrebljivosti i koristi za ispunjenje čovjekovih želja. Posve je zaboravljena čovjekova povezanost s prirodom i činjenica da je on dio prirode. Odnos prema svijetu samo kao prema objektu kojim čovjek može raspolagati i u kojem može po volji intervenirati, sve više i više pokazuje svoje gotovo nepopravljive posljedice: iscrpljenost prirodnih resursa, klimatski poremećaji, zagađenost zemlje i vode, smanjenje ili potpuni nestanak nekih biljnih i životinjskih vrsta. Rad se sve manje shvaća kao kultura, oblikovanje svijeta i čovjeka. Gotovo se isključivo promatra u odnosu na kapital. U tom kontekstu se čovjek promatra kao snaga koja se može iskoristiti i prodati i kao potrošač kod kojeg se završava proždrljivost proizvodnje. Tragična posljedica takva ponašanja je najveća upravo za čovjeka. Dvije trećine čovječanstva žive na egzistencijalnom minimumu, a jedna trećina se guši u izobilju.

PRIRODA NAM GOVORI

Paradigmi čovjekova postojanja na način rada i antropocentrizmu Boff suprotstavlja paradigmu postojanja na način brižnosti. U toj paradigmi čovjek se prema svijetu ne odnosi kao subjekt prema objektu, nego kao subjekt prema subjektu. U ovom modelu čovjekova postojanja priroda se ne doživljava kao nijemi objekt. Ona govori, šalje poruke veličine, snage, kompleksnosti i ljepote. Unutar je sve povezano i sve upu-

Živjeti u skladu s prirodom

ćuje na veliki Prsten koji sve spaja i drži, koji se u svemu javlja kao najviša Vrijednost koja se otkriva i sakriva. Ta vrijednost ima karakter Tajne koja ne plaši, već očarava i privlači. Zovemo je i Bog. U ovom modelu na mjesto agresivnosti i dominacije stupa suživot i druženje. U svim se stvorenjima otkriva vrijednost u njima samima, a ne samo u odnosu na čovjeka. Ovaj model ponašanja je na poseban način svjedočio sv. Franjo Asiški koji je zbog toga i proglašen zaštitnikom okoliša. On je sva stvorenja nazivao braćom i sestrama. Jedan njegov životopisac kaže da nije dao čupati korov u vrtu jer je i u njemu otkrivao tragove Tajne.

Model postojanja na način brižnosti ne isključuje rad i intervenciju u svijetu, ali svakako negira volju za dominacijom i pretvaranje svega u objekt i izvor koristi i kapitala. To pak znači da je pravi model ponašanja uspostavljena ravnoteža između znanja i osjećanja, ravnoteža između racionalne i emocionalne inteligencije.

Možda će gornja razmišljanja postati jasnija ako ih osvijetlimo primjerima iz područja u kojem se Bobovac čita. Rijetko se može naći mjesto kao što je Vareš u

kojem su tako približena mjesta čovjekova kanceroznog djelovanja i mjesta koja upućuju na tajnu Boga i pokreću spontani uzdah: Bože, kakva ljepota. To se ponajbolje može doživjeti s brda Krsta poviš Diknića. Odatle promatraču pogled umire nad kraterima ispod Pržića, Diknića i u bivšim Potocima i u tren ga oživljavaju šume i proplanci Pogara, Javornika, Strice, Sjenokosa i Selišta ukrašeni čistim kućama. Međutim, i put do tih ljepota, gdje je pogled skraćen, naći ćemo neplanirana odlagališta smeća. Većim dijelom su to tragovi ratne pljačke i uništavanja, ali i nebrige i ekološke neškolovanosti.

Tko želi doživjeti ljepotu nebrojnih vareških potočića mora se daleko odmaknuti od grada koji kao da ne dopušta da mu donesu svoju bistrinu i prozornost, pa ih zatrpava i ubija smećem.

U stravičnim se rudarskim kraterima, pošto ih je čovjek ostavio, počinje vraćati život, zasad kroz sitna stabla omorika koje će nesumnjivo svojom žilavošću vratiti vedrinu pogledu, a to je bio dužan učiniti čovjek. No, njega je zanimalo samo to kako rudu pretvoriti u kapital. I da zlo bude gore, od tog kapitala Varešu su ostale samo mrvice.

Sudbinu rudnika sad počinju doživljavati šume. Sudeći po gradu, od tog kapitala ne ostaju ni mrvice.

Ne samo u Varešu, već i u cijeloj Bosni, ne boli od viška malo ekoterorizma. To znači da protestiramo, da nas boli, da se osjećamo povrijeđeni kad vidimo smeće tamo gdje mu nije mjesto. Kad se ispred naših očiju zajedničko nam dobro nemilosrdno pretvara u kapital koji se slijeva u nekoliko džepova.

Znamo da je zaštita okoline veoma skupa. Daleko smo od bilo kojih svjetskih standarda. No, kad bismo ostvarili samo ono što je do nas, a ne do ekonomske moći, sve bi bilo drugačije. Bilo bi dosta kad bismo učinili onoliko koliko su Majdančani učinili oko svoga groblja. Čisteći dva dana smeće oko groblja uskladili su ambijent oko groblja s ljepotom ukrašenih i rascvjetanih grobova. Oni su sasvim konkretno odgovorili na poruku Dana planeta Zemlje. Zar se ne bi mogla jednako tako pokrenuti i osnovna škola koja je doslovno opasana smećem i tako održati đacima prvi sat iz ekologije? To bi bio tek prvi korak u kilometarskom oslobađanju od zagađenosti koju sami sebi prostiremo pred oči. ■

Na sjednici Općinskog vijeća općine Vareš održanoj 28. veljače i 2. ožujka 2001.g. usvojena je Odluka o izradi prostornog plana posebnog područja planine Zvijezde s pripadajućim naseljenim mjestima. To je, u stvari, početak realizacije Prostornog plana općine Vareš, usvojenog prošle godine. Budući da se radi o konkretizaciji davnajšnje ideje, spomenuta odluka zaslužuje i detaljnije objašnjenje.

Radni materijal pod nazivom "Osnove prostornog plana za područje planine Zvijezde", uz uvod i zaključak, sadrži još sedam poglavlja. U uvodu se naglašava važnost izgradnje puta Zvijezda – Šimin potok, što u prestrukturiranju vareškoga gospodarstva može imati stratešku ulogu.

Razvoj ovoga područja temeljio bi se na eksploataciji mineralnih sirovina u Vijaci i samoj Zvijezdi, a velika perspektiva vidi se i u kontinentalnom turizmu (zimsko-sportskom, izletničkom i banjskom).

Inače, **Pavao Vidović**, idejni tvorac i autor ovoga projekta, pošao je od pretpostavke da odveć ambiciozni planovi, osobito u ovakvim vremenima, mogu poljuljati vjeru u njihovo ostvarenje, a oni skromniji, poput ovoga, mogu se nado-

Šimin potok kao nekad

OŽIVLJAVANJE DAVNAŠNJE IDEJE

Piše **B. Andrić**

građivati i tijekom realiziranja.

Područje koje čini osnovu razvoja jest područje od Ponikve do Lovačkog doma na Zvijezdi sa svim pripadajućim selima. Najzanimljivija ideja jest stvaranje niza manjih grupacija naselja i mjesta za izletnički, tranzitni i boravišni turizam. Sav taj prostor morao bi se sačuvati sa svim svojim prirodnim osobinama, što znači da bi se u pojedinim zonama zabranila eksploatacija drveta. Objekti bi pak bili tip-

ski riješeni i u raznim veličinama.

U Ponikvi se predviđaju sljedeći sadržaji: nogometno igralište i sportske plohe za duge sportove, uz klizalište s prirodnim ledom zimi.

Slični se sadržaji predviđaju i na lokalitetu oko Lovačkog doma, ali u manjem opsegu i bez nogometnog terena. Prostor oko hotela u Ponikvi do Alijina korita predviđen je za ski-lift i niz skijaških staza.

Osim izgradnje spomenutog puta, nužna je i rekonstrukcija dalekovoda s odvajanjem prema Vijaci. S druge strane, ovome području dodatnu prednost daje postojeći gradski vodovod koji ide iz Očevije, te već dovršena telefonizacija u nekim od gravitirajućih mjesnih zajednica (Vijaka i Ligatići).

Do konačnog usvajanja prijedloga prostornog plana planine Zvijezde, predviđenog za kraj tekuće godine, treba izvršiti niz aktivnosti: osnivanje stručnog tima za izradu plana, priprema geodetskih podloga, prospekcija terena i određivanje lokaliteta za izgradnju predviđenih sadržaja, izrada tehničke dokumentacije, te javna rasprava.

PREZENTACIJA ZDRAVE HRANE

Varešani opet zapaženi

VAREŠKI ŠTAND U SKENDERIJU

Od 17. do 20. travnja u sarajevskoj je Skenderiji održan sajam poljoprivrede i zdrave hrane pod nazivom "Agrofood". Na sajmu su udjela uzele i Turistička zajednica Vareš te vareško Udruženje poljoprivrednika "Agrar".

Vareški je štand privukao posebnu pozornost gotovo svih posjetitelja, a osobito međunarodnih humanitarnih organizacija koje u BiH

pokušavaju pospješiti poljoprivrednu proizvodnju. Pojavilo se i nekoliko predstavnika banaka koje bi taj razvoj potpomogle kreditima.

Za originalno uređenje štanda i prezentiranu kolekciju eko-proizvoda (med, ljekovito bilje, voće, jaja i dr.) vareški izlagači, **Josip Klarić**, **Slobodan Đurić** i **Mladen Franjić**, dobili su posebnu plaketu i medalju.

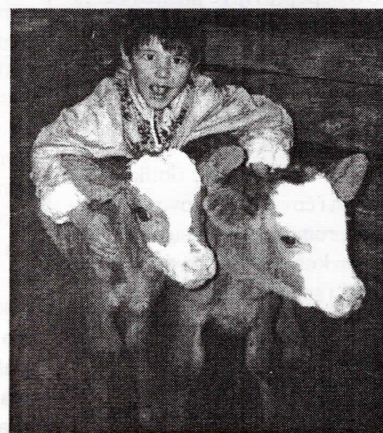
A.J.

POVRATNIČKA SREĆA

IZNENAĐENJE U ŠTALI

Stočni fond na području vareške općine u dobroj je mjeri osiromašen uslijed ratnih događanja. Povratničke obitelji su ipak, uz obnovu vlastitih domova, prionule i njegovu povećanju. Neki su uz pomoć humanitarnih organizacija (CRS i AIM) čak nadmašili prijeratni broj grla, ali im na ruku idu i neke, ne baš česte pojave. Bilježimo dva takva primjera.

Početkom travnja krava crveno-bijele simentalne rase je u Tribiji otelila dvoje zdrave teladi. Krava je stara oko četiri godine i ovo je njezino treće telenje, a podrijetlom je iz Češke. Njezin je vlasnik **Boško Andrić**, a dobio ju je od humanitarne organizacije CRS. Obitelj Andrić, koja se iz pro-

Igra s umiljatim telcima

gonstva vratila prije tri godine, s uspjehom uzgaja i ovce i pčele.

Nemalo je bio iznenađen i **Božo Pavlić** iz Radoševića kad je njegova ovca, domaća pramenka, ojanjila troje janjadi. I premda se mora snalaziti ne bi li othranio nejake janjce, Božo je veoma zadovoljan nenadanim darom.

Kad smo ih pitali što misle o ovakvim rijetkim pojavama, Boško i Božo su, kao po dogovoru, slegnuli ramenima i uz osmijeh rekli da je to valjda Božja volja. Ako je suditi po njihovim imenima, bit će da je tako!

M.M.

Razigrani trio

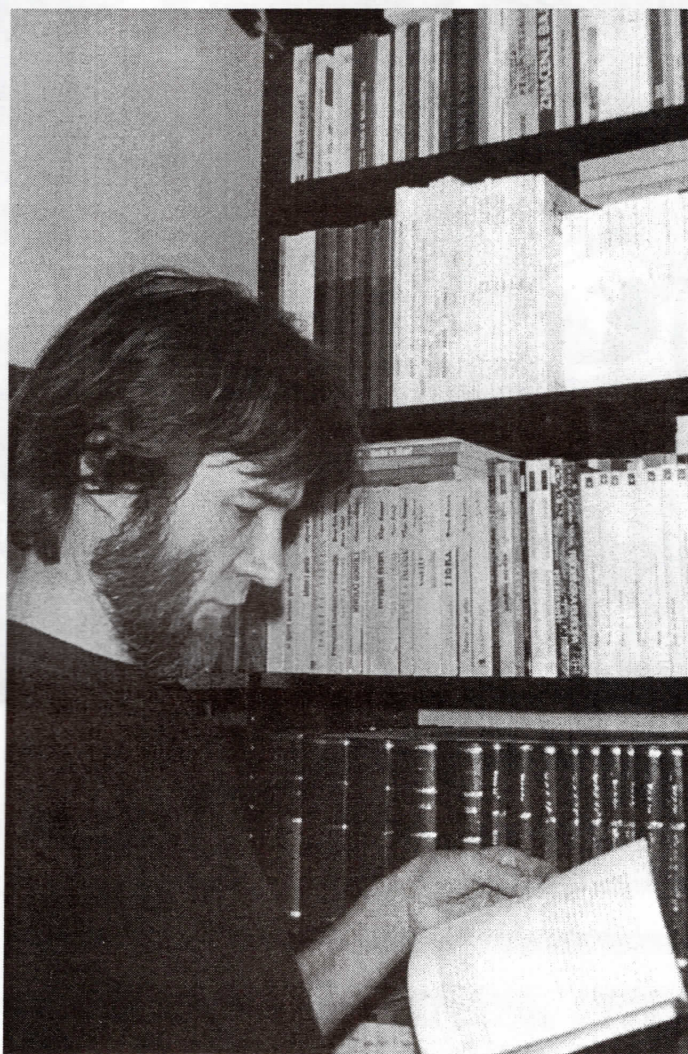
BÖLL PONOVRNO NA HRVATSKOM

(Heinrich Böll: Potraga za čitateljem – kratke priče u izboru i prijevodu Željka Ivankovića, Buybook & Heinrich Böll Stiftung, Sarajevo, 2001.)

Piše Jelena Jurić

Čitajući i prelistavajući knjigu POTRAGA ZA ČITATELJEM Heinricha Bölla (1917. – 1985.) u prijevodu Željka Ivankovića, ne može se oteti dojmu da je ona puno više od knjige priča, odn. ona sadrži puno više od onoga što smo navikli naći u knjigama. Uz dvadeset kratkih priča nastalih poslije Drugog svjetskog rata koje temama, atmosferom i ambijentom oslikavaju to razdoblje, u njoj ćemo pronaći, uz uobičajeni prolog (Uvodna riječ) i epilog (Zaključno slovo), Kronologiju života i rada Heinricha Bölla, pišćeve fotografije, ali i popis Böllovih djela u prijevodu na naše jezike. Ova je knjiga, dakle, i dokument o životu i radu prvog njemačkog dobitnika Nobelove nagrade poslije Drugog svjetskog rata. Ona bi mogla onome tko se bavi ili želi proučavati Böllovo djelo poslužiti kao putokaz u tom radu, ali i onome tko želi saznati samo enciklopedijske podatke o ovom piscu može mnogo pružiti.

Heinrich Böll je bio kroničar njemačkih prilika nakon 1945. koje su se očitovala ponajprije u onom emotivnom – osjećaj krivnje i suočavanje s njim i patnja, pa tek onda u fizičkom – izgradnja porušene zemlje; bio je pisac koji se solidarizirao s disidentima iz komunističkih režima; bio je vrlo angažiran, te čitav život neumorno pisao i govorio, i uvijek s geslom: "Umiješati se, jedina je mogućnost ostati realističan". Okušao se u svim književnim vrstama;

Željko Ivanković

najpoznatiji je kao romanopisac (Biljar u pola deset, Pogledi jednog clowna, Skupni portret s damom), no pisao je i satire, dnevnike, drame, eseje, te pjesme, radiodrame, kritike, članke i dr., ali je najviše volio formu kratke priče jer je, po njemu, "ona u istinskom smislu te riječi moderna, to

znači sadašnja, intenzivna, stroga".

Prihvaćajući se nezahvalnog i za čitatelje jedva vidljivog posla biranja, prevođenja i priređivanja Böllovih priča (samo se pasionirani čitatelji osvrnu na prevoditelja i priređivača), Željko Ivanković – a on nas ovdje, kao naš

Varešanin, ipak više zanima – će nam otkriti jedan pomalo zaboravljeni Böllov svijet običnog čovjeka izmučenog ratom i obnovom, moralnom i fizičkom, te nas podsjetiti i natjerati da sebe prepoznamo u svemu tome. Iako po vokaciji ponajprije pjesnik sa 7 zbirki pjesama, potom vrstan esejist i kritičar koji u trima knjigama i brojnim člancima ostrim okom i još ostrijim perom analizira djela svojih suvremenika, pa tek onda prozni pisac, romanopisac i pripovjedač, Željko Ivanković s lakoćom, čini se, prevodi Böllove kratke priče. Nekoliko je razloga tomu.

Prvi i po meni najvažniji je iskustvo jer je trebalo proživjeti (i preživjeti) ratno Sarajevo. U svom Zaključnom slovu Ivanković kaže: "Čitajući davno nekoć većinu tih priča, nisam u njima vidio sve ono što mi je najjednom, nakon našeg rata, postalo tako bjelodanim. Literaturu, bit će, čitamo samo kao literaturu, sve dok ona ne postane i dio naše sudbine, dio naših života, dok nam se i sama ne počne dešavati". Također, za četveromjesečnog boravka u Langenbroichu u Böllovoj ladanjskoj kući na stipendiji, živio "na licu mjesta" u piščevu životnom miljeu, Böll mu se, očito, učinio novim, aktualnim i proživljenim.

Nadalje, kratka priča vrlo je bliska poeziji jer u njoj izričaj mora biti sažet i škrt, poruka jasna i čvrsta, a liričnost nedvojben. Böllove kratke priče upravo su takve, ali i Ivankovićeve poezija, koja se, kao i Böllove priče, "najmanje da šablonizirati".

Treće i posljednje je odlično poznavanje njemačkog jezika, iznijansiranošću značenja riječi i njegovog ritma, pa se često čini, dok se knjiga čita, da rečenice teku kao mlijeko. No, ni to nije bez osnove. Ivanković se već potvrdio kao dobar prevodilac Mozartovih pisama ocu i Priča stare Kine, a i dva boravka na stipendijama u Njemačkoj utjecala su na to.

Ivanković je s ovom, trećom knjigom prijevoda zaokružio svoj dosadašnji opus na imponantnih 20 naslova.

Čovjek bez glave

Piše Željko Ivanković

Kad su naišla zaprežna kola, Petar kao da je odahnuo od olakšanja. Konačno, ostatak puta neću morati pješačiti, prostruja mu kroz glavu. Na bezglasan kret glavom kočijaša Petar se popeo i sjeo na mjesto do njega. Tek kad sjede do kočijaša, glasno odahnu od zadovoljstva ispustivši iz dna duše jedno otegnuto *huuuuu* koje je valjda trebalo biti i uvod u razgovor. Potom pomisli kako ni primijetio nije kako se iznenada niotkud na putu pojaviše kola. Jest kasni ponoćni sat, ali je i mjesečina

obasjavala Dolinu i morao se čuti topot u kola upregnutog konja o tvrd i ugažen kamenit put.

Izvadi smjesta duhankesu da smota cigar duhana, a onu već smotanu iza uha ponudi kočijašu do sebe, čovjeku koji mu je kretom glave ponudio prijevozom prikratiti put do kuće.

– Pripali, domaćine – ponudi mu cigar preko ruke kojom je pridržavao netom izvađen cigaret-papir.

No, kako *domaćin* ne prihvatiti cigaretu, Petar ga gurnu laktom s

pomisli da je ovaj ili nagluh ili da se nešto zamislio, a onda se u polumraku okrenu i primijeti da čovjek pored njega, da kočijaš... nema glave.

Hladna kaplja znoja spuza mu u tom trenu niz vrat do dna leđa. Izvadi iz džepa rubac, obrisao se po vratu i sav se strese. Mora da sam ovo puta malo brže hodao, pa sustao, pomisli. Baš mi ova kola dobro dođoše. Misao nekako čudno daleka od njegove svijesti prođe mu kroz glavu i postavši je dokraja

svjestan iznova se okrenu kočijašu. Ne dižući pogled vidio je dvije ruke kako mirno drže uzde konju što je ravnomjerno kopitama odbrojavao zvijezde u kristalnoj ljetnoj noći. Čovjek je sjedio svejednako mirno i nepomično, kao u drijemežu koji tako nerijetko zna obhrvati čovjeka na kolima. Petar onda bojažljivo podiže pogled u visinu očiju i ponovi mu se prethodna slika. Ne, nije mu se učinilo, pored njega je, bio je siguran, sjedio čovjek bez glave. Nepomično, pa ipak živo truplo koje je upravljalo kolima.

Ukočena Petrova ruka kojom je *domaćinu* ponudio cigaretu počeo treperiti nekom tuđom snagom u njemu. Vrat je k sebi zajedno s cigaretom. Cigaretu prinese ustima, duhankesu vrati u džep, pripali cigaretu, a ispod oka, uz svjetlo kresiva, pogleda još jednom u pravcu kočijaša. Otpuhnu prvi dim, otpusti jedno dugo i ovaj put mnogo tiše *huuuuu*, za koje u taj čas ne znađe je li produžetak otpuhivanja dima, odgovor probuđenog jezi i na tren suspregnutom disanju ili umoru koji je, otkako je sjeo, još uvijek iz dubina tijela izlazio na površinu njegove, osjetio je, naježene kože.

Nastojao je, postade toga svjestan s drugim, trećim dimom cigarete, biti tih, nevidljiv, miran kao i njegov susjed na sjedištu zaprežnih kola, tih kao noć koju je jedino ritmično dodirivao topot konjskih kopita i šum, daleki šum noći koji se može osjetiti jedino kad se suspregne vlastito disanje. Bože, pomisli Petar, pa jasno mi je kretom glave dao znak da se popnem na kola... Ili ne... samo mi se to učinilo. Vidio sam kola, konja, čovjeka kako sjedi, ali evo, ne bih se smio zakleti da sam mu na ramenu vidio glavu. Ali, zaboga, zar to nije tako normalno, zar se glava mora vidjeti da bi bila tu? Naježi se još više i osjeti pripijenom košuljom ledenu površinu svoje kože. Rukom posegnu namjestiti šiltkapu na glavi i odmah postade svjestan kako zapravo provjerava je li njegova glava na svom mjestu, na od umora odrvenjelim ramenima. Je li ovo što mu se događa stvarnost ili tek san umornog rudara koji se vraća iz druge smjene. A baš se danas nešto posebno umorio.

Nagledao se i naslušao Petar mnogo toga u životu. Otkad zna za sebe slušao je i o kasnonoćnim zgo-

dama sa ženama s kozjim nogama, o vilama ogoljelih grudi što mame da se skrene s puta i s njima zađe u šumu, naslušao se priča o neupokojenim dušama što noću ustaju iz svojih grobova i lutaju oko grobalja parajući noć bolnim zazivima za smirajem, ali ovo, ovo s čovjekom bez glave..., za ovakvo što nikad još u svom vijeku čuo nije. Postade svjestan hladnoće koju je odnekud iz šume u valovima donosila mrklina noći.

Pomisli da siđe s kola i nastavi pješice, ali kako sad naći izgovor, sve i da ga glas ne bi izdao i da ne bi zadržao...

Bože, kako se uopće dogodilo da se na putu, pa još u ovo nedoba, pojave kola, izbistri se i sinu mu misao iz košmara koji mu se događao u glavi. Koji me davo uopće natenta da se penjem na kola? Toliko sam puta došao kući pješice i umorniji nego sam danas, večeras, noćas...

Bože, pomisli neprekinutom misli, da nemam cigaretu, već bih od straha i zubima počeo cvokotati... Tresao se sad već i od bojazni da njegov susjed na sjedalu ne primijeti njegov strah. Tijelo je, njemu nekom čudnom i nedokučivom snagom, proizvodilo grčeve, koji su se hrvali s drhtavicom koja također nije bila njegova i koja mu se, osjećao je to, rugala iskeženim zubima iz dječjih priča.

Ipak su to dječje priče... Zapravo, domisli, bablje priče namijenjene za strašenje neposlušne djece... Da, istina, i kuma Jozu je, doduše on je bio pijan, ne tako davno sve do pod selo dopratila crna koza, zovući ga sve usput po imenu i preklinjući da je povede kući... Spasilo ga je to što se od straha svakim korakom sve brže trijeznio i počeo, mada psovač i bogohulnik na glas,

zazivati ime Božje...

Ali ovo, šta je ovo? A Bog mi svjedokom da ni kap nisam popio i ovome, pomisli Petar, ovome ne pomaže ni zazivanje Božjeg imena. Drhtavim rukama je motao drugi cigar duhana. Tresle se ruke, šušao papir, ispadale mrvice duhana, ali je ustrajavao. Popušit ću još cigar duhana, mislio je, i onda ću zahvaliti *domaćinu* i sići s kola, pa što bude, pokušavao je u strahu naći neko rješenje. Ta, sve drugo bio bi znak nezahvalnosti čovjeku koji ga je primio na kola i ničim se ne pokazuje da je od nečastivog, osim... osim ako već čovjek bez glave nije od nečastivog ili sam nečastivi...

Ono što je Petru bilo najčudnije je da uopće više nije raspoznavao put kojim su se vozili, a ako je ista znao, znao je široki kolski put kojim je bezbroj puta i u svako doba dana i noći iz Doline išao kući ili od kuće u Dolinu. Znao je i prečice kojima bi presijecao put, usputne izvore i odmorista, ali sad... ničega njemu znanog više nije bilo. Najednom, doduše bio je ukočenog pogleda jednako kao i ukočenog tijela i nije se usuđivao osvrnati, najednom mu se, dakle, učinilo da ni put, ni šuma nisu njegovi, da ne pozna kraj u kojem je rođen, odrastao i sav svoj vijek u njemu proveo.

Da barem, poželi na tren, zarza konj, da od udara kopita o kamen sijevne varnica, da prhne noćna ptica, da iz grma šušne uplašen zec, da se oglasi ćuk. Ne! Potpuna nije-most, hlad noćne šume, stud mješevica sjaja, nepomična šutnja kočijaša. Tek u ušima mu bubnjaju otkucaji vlastitog srca, a od potiljka niz hrbat treperi mu hladna i vlažna jeza. S mukom se suzdržava da ne skoči s kola i jurne glavom bez obzira. I ne zna što ga još drži prikovano za sjedalo zaprežnih kola po-

red čovjeka bez glave – obzir prema *domaćinu* ili strah da ga noge ne izdaju pri prvom dodiru s tlom...

Da barem zna gdje je, koliko je daleko od sela... Da mu je naići na Jelića bukvu, na Hladno vrelo ili barem doći do Križa, već bi nekako našao opravdanje da siđe s kola, uljudno se zahvali *domaćinu* i što ga noge nose dadne tabanima vjetra... Ovako, kao da je već satima na kolima. Odrvenio od straha kao da je s kolima postao nerazdruživo jedno.

Najednom iz tame začu dubok, hladan glas:

– Ja ću desno, na groblje. Ti sigurno ideš dalje.

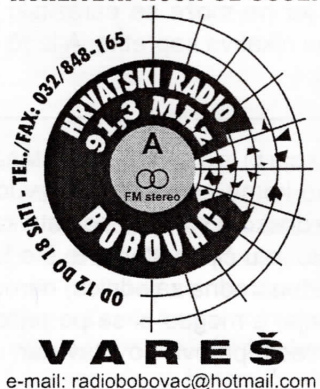
Dim cigarete, koji je upravo htio ispustiti iz pluća, stade mu u grlu i zagrcnu se do bola, do suza. Zakašlja se i suznim očima pogleda u kočijaša... Sjedio je jednako nepomično. Bezglavo i nepomično. Je li mu se učinilo da je čuo glas? Otkud je glas došao? Prvi put se ohrabri ili možda toga nije bio ni svjestan pa se osvrnu uokolo. Konj snažno frknu, a glas kao iz ponora ponovi:

– Ja ću ovdje desno, na groblje. Ti ćeš sigurno dalje.

Petar najednom postade svjestan da je nadomak przičkom groblju. U noge mu se vrati blagi osjećaj topline, odbaci opušak cigarete, pa skoči s kola s pozdravom *hvala, uzdravlje domaćine*.

Na tren, skočivši na tlo, sagnu se i protrlja ukočene i utrnule noge. Kad je digao pogled začudi se. Kola su, kao što su se i pojavila, brzo i bešumno nestala. S okusom gorčine se osmjehnu: Jesam li ono rekao *uzdravlje*?! Skinu šiltkapu s glave, protrlja znojno pročelavo tjeme širokom nadlanicom, čvrsto stisnu kapu u ruci i potrča niza stranu put sela što su ga noge brže nosile. ■

KVALITETA KOJA SE ČUJE!

HRVATSKI RADIO
91.3 MHz
A
FM stereo
BOBOVAC
VAREŠ
e-mail: radiobobovac@hotmail.com

- ♦ školski pribor
- ♦ uredski materijal
- ♦ blokovska roba
- ♦ darovni program

**KNJIŽARA
TERZIĆ**
VAREŠ, Đ. Đakovića 4
mob. 066 791 133

ŽELITE LI ČUTI VIJESTI IZ SVIJETA,
NAJNOVIJA IZVJEŠTA IZ WASHINGTONA,
SVAKODNEVNE I JAMAČNO RELEVANTNE
INFORMACIJE O STANJU U BIH
UKLJUČUJUĆI I JAVLJANJA IZ VAREŠA.

SLUŠAJTE
GLAS AMERIKE

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU
OD 17,30 DO 18 SATI

U SKLOPU PROGRAMA
HRVATSKE RADIOPOSTAJE
"BOBOVAC" VAREŠ

**CVJEČARNA
PALMA
VAREŠ**

vl. Snježana Tomić tel. 032/ 848-169
848-376
mob. 066/ 793-032

cvjetni aranžmani – ikebane
buketi – vijenci – suze

POGREBNA OPREMA I USLUGE:

- kovčezi i križevi
- prijevoz 0,5 KM/km
- ukop i ekshumacije

MUKE JEDNOG VIJEĆNIKA

Piše Dunja Šego

ŽIVIO PRAZNIK, DOLJE RAD!

I u Varešu je obilježen Praznik rada, zamisli ti to. U ovo vrijeme besposlenih, a i neradnika, bar smo na tome iskazali složnost i svi se zbili kojekuda uz potoke kao što je onaj u Ponikvama. Posla nema, novca nema – to svi viču – a gužva na izletištu. Na roštilju se peče sve. Od čevapčića koji se svrnu i smanje više nego upola, do raznih nakiselih kobasica za koje nitko ozbiljan ne smije tvrditi da se ne radi o mesu onih ludih krava. Mislim da smo, gledano po tome koliko progutamo europskog otpada, mi najveći Europljani.

Ali neka narodne mase izletuju, to nije sporno. Treba otkriti suštinu, a ona je u povodu. U prazniku.

Neki su povratnici iz Njemačke kazivali kako se ondje toliko radi da ljudi iz radnoga odijela idu pravo u pidžamu. I opet ne slave Prvi maj ovoliko kao mi koji praznovasmo ukupno pet dana.

Potom, evo kako na ulici rezoniraju dva dokona mladića:

– Poslije onoga rata zemlja se izgrađivala omladinskim akcijama – veli jedan i dodaje – što misliš da se kakva budala opet toga sjeti?

SAVJETI

Ulazi jedan naš povratnik u prostorije međunarodne zajednice u Varešu, ono pokraj Komunalnog, i odmah s praga zausti:

– Ja banje nemam, Željko, ja ću se usmrdjet!

Želimiru je inače dodijeljeno da asistira oko ljudskih prava, a kraj njega, krupna i kompetentna za sve, ne prolazi se baš jednostavno, mada bi mnogi htjeli popričati malo i sa simpatičnim Grkom, voditeljem odjela. Znamo svi da posjedovanje kupatila nigdje nije kategorizirano kao ljudsko pravo već kao elementarna potreba, a evo i što naš Želimir u tom slučaju sugerira:

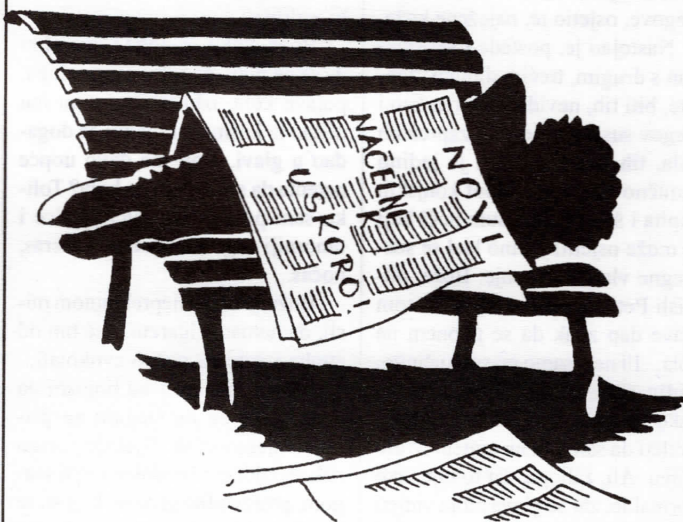
– Gospodine, znate li da ima jezero u Smreci...?

Poslije ovih ozbiljnih šala, Želimir ipak odlučuje pribliježiti čovjeka u teku gdje već ima sličnih slučajeva, a i ja, čuvši ovu anegdotu, evo pravim zabilješku. Svi bilježe ove ljude, a nitko im konkretno ne pomaže tako da nisam jedina i moja je prednost u tome da ništa ne obećavam. Ipak mogu primijetiti da su u nekih povratnika žene postale sumnjičave otkako povozdan hodaju oko raznih bilježničara i iznoje se, a navečer se redovno tuširaju po komšiluku i može bit da tu ima folova sa susjedama. Sad tek vidimo da preporuke koje daje Želimir nisu bez veze...

U ovaj problem morale bi se uključiti i lokalne vlasti, pa

JEDVITE PROMJENE

Lani smo u travnju preturili preko leđa općinske izbore i onda čitavog ljeta polagali nade u izbor općinskoga načelnika. To je polaganje (nade) bilo toliko uzaludno kao, na primjer, Bičakčičevi kameni temeljci. Od izbora načelnika i tada je napravljena farsa, pa evo nas, nakon još jedne

jalove godine, u situaciji da pratimo druge vijećničke igre. Opet se biralo načelnika. U Varešu se izgleda svi dali u revolucionare i čim netko zavlada – idemo ga rušit. Tako se vrtimo u krug već deset godina.

– A, neka ga, (načelnika) nikako nema – povikaše seljaci. Oni što sada žive u gradu i ne misle svojim kućama.

Ne dvojim da je do nedavnog prevrata moralo doći, a niti oko toga da svatko čestit sanja neke promjene. No, potrebno je imati snage za to, a koju se jedva nekako skupilo. Stranke se od lani podijelile u dva tabora od po deset vijećnika. Baška je samo BPS, koji ima jednog vijećnika, ali, kako misle ti patrioti, vrlo vrijedna. Pa su onda malo ucjenjivali. A i njih ucjenjivala SDA. Duga je to priča...

Na kraju je novi načelnik ipak legō. Mislim, izabran, a tako tu vijest pronose klošari čiji termin rabim. Čak su i oni u ovom gradu počeli strepeti jer ne može se parazitski dobro živjeti u sredini koja nema nikakva napretka. A legō je, bogme, i narod... Od umora.

da, po običaju, osnuju komisiju koja bi išla od stana do stana te pratila tko se gdje kupi i tko kome pere leđa. To zvuči voajerski, ali sjetimo se kako je doskora stanove povratnika obilazila komisija i utvrđivala tko je u čijem stanu, te što tu radi. Otkako je to zabranila međunarodna zajednica, narod je počeo uživati slobodu kretanja, a mogao bi se po prilici popraviti i natalitet. Dosta je mladih parova po čitav dan u stanu. I besposleni.

STUPIDNI TROSLOV NA BHT-u ("PUBLIC BROAD- CASTING SERVICE")	VUK KOJI ŽIVI U PRERIJI	PRIMORATI KOGA NA PREDAJU (fig.)	OPSEŽNA ORKEŠ- TRALNA SKLADBA
TALIJANSKA RTV			
"EUROPEAN COMMON MARKET"			
STARI MAĐARSKI DUŽINSKI LAKAT			
KARIKA- TURIST KORJENIĆ			
POJAM IZ KIN. FILO- ZOFIJE (jang i ...)			

Autor: VID	GLUMCI KLAUS I NASTASSJA	RUSKI SLIKAR ILJA	DRŽATI POD STRAŽOM	GOVOR EKAVACA	KOTRLJATI VALJKAST PREDMET	DRŽAVA NA ČIZMI	RUSKO ŽENSKO IME, NILKA	"EAST"	SNOVI, SANJE		
SELO KOD VAREŠA NA SLICI	▶								ŠTO U JANICE KOSTELIĆ NITON		
UZVIKI- VATI IJU, IJUJUKATI								SKIJAŠICA FLEISS ... I HARIBDA			
OBIJEŠTAN POSTUPAK, NEVALJAL- ŠTINA											SKLADA- TELJ HAČA- TURJAN
ČOVJEK KOJI VOLI SPAVATI, SPAVALO									TEKUĆE MASTI RIJEKA U EGIPTU		
UKRAŠA- VATI, RESITI							NOGOMETNI KLUB IZ ZAPREŠIČA AMERICIJ				
POČETNA SLOVA IMENA I PREZIMENA									NATRIJ "GRAM"		
BOBOVAC	PRVO SLOVO ABECEDA				SLITINA ŽIVE S DRUGOM KOVINOM						

RJEŠENJE SKANDINAVKE, vodopravno: pbs, rai, ecm, rfi, ito, jin, sni, krčevine, kaj, iju, kati, nika, nevaljaštvo, spavalac, ulja, kitti, inker, inčija, na, a, amaigam

BOBOVAC

LIST VAREŠKIH HRVATA

Rješenjem Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i športa Federacije BiH, broj 08-651-311-4/98, list "Bobovac" upisan je u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 817, a mišljenjem istog ministarstva oslobođen je plaćanja poreza na promet proizvoda

osnivač i izdavač: HKD "Napredak", Podružnica Vareš ♦ za izdavača: Čedomir Jelić ♦ adresa uredništva: 71330 Vareš, Đ. Đakovića 75a, tel./fax: 032/ 848-165 ♦ internetska adresa: <http://www.vares.pp.se> ♦ e-mail: goran.mijatovic@vares.pp.se ♦ žiroračun u KM: 199-047-00042902-61 kod ABS banke d.d. Sarajevo, s naznakom: za list "Bobovac" ♦ naklada: 1200 primjeraka ♦ izlazi jedanput mjesečno ♦ glavni i odgovorni urednik: Čedomir Jelić ♦ uredništvo: Vladimir pl. Alaupović, Boško Andrić, Željko Ivanković, Mladenko Marijanović, Stjepan Šurkić, Dubravko Tokmačić i Mijo Vidović ♦ unos teksta: Davorka Terzić ♦ računalna priprema i tisak: "Grafopapir" Kiseljak, tel./fax: 030/ 879-761

SELO MOJE
MALO (26)

GORNJA BOROVICA

Gornja se Borovica nalazi na 19 km od Vareša uz granicu s općinom Kakanj. Selo se prostire na osunčanoj padini vrlo nemirnoga reljefa. U blizini Borovice je Radakova stijena, s koje je, prema legendi, sultan dao strmoglaviti izdajnika, tj. kraljeva vojvodu nakon što mu je ovaj predao tvrđavu Bobovac 1463. godine.

Borovica je u posljednjem ratu potpuno spaljena (ali ne u borbama!), selo je pet godina bilo tek uspomena i odavalo sliku grozne pustoši, no sada se postupno obnavlja. Gradi se i potpuno novi sakralni kompleks sa župnim dvorom na dominantnom Požeblju, gdje se od početka ove godine može zateći i župnoga svećenika.

Prema popisu stanovništva posljednjih pedesetak godina Gornja je Borovica bila ovako napučena:

1948.	339	1981.	652
		Hrvati	639
1953.	359	Srbi	1
		"Jugoslaveni"	9
1961.	417	Ostali	3
1971.	595	1991.	521
		Hrvati	519
		Ostali	2

Trenutno u Borovici u 15 obitelji živi 26 stanovnika, a uskoro će se vratiti još 10 obitelji s 30 članova.

